

DIMITRI VERHULST

**MEVROUW VERONA
DAALT DE HEUVEL AF**

Uitgeverij Atlas Contact
Amsterdam/Antwerpen

Ergens, in de vele verhalenbanken die her en der zijn aangelegd om uit te kunnen putten wanneer de wereld een vertelling nodig heeft, moet de fabel zijn terug te vinden die ons zegt dat men bij zijn aankomst in het rijk der doden een kenmerk moet melden, slechts één, dat het hele voorbije leven typeerde. Het hiernamaals immers dient te worden voorgesteld als een aangename plaats, de fabels eisen dat, en het zou van weinig mensenkennis getuigen te denken dat men eeuwig aangenaam verblijven kan in een ruimte die men dient te delen met alle doden die er zijn, en alle doden die nog vallen moeten. De dolende zielen zouden gegroepeerd worden volgens gemeenschappelijke kenmerken, aldus de fabel, en we weten nu al dat het bijzonder druk moet zijn in dat deel van het hiernamaals dat wordt gevuld

met hen die het tijdens hun bestaan hebben nagestreefd zoveel mogelijk geld te vergaren, een beroemde gitarist te zijn, of beroemd in welke discipline ook, het vuur te bezitten, of waar de herrezen bevolking wordt uitgemaakt door hen die hun zelfrespect lieten afhangen van het aantal amoureuze veroveringen.

Natuurlijk is deze fabel over het hiernamaals een fabel over het leven, waardoor notoire atheïsten er eveneens heel veel genoeg aan beleven, als kleine denkoefening. Zo dacht ook Mevrouw Verona die ijsskoude dag op het eind van februari aan wat ze straks de fabelachtige portier van de eeuwigheid zou opbiechten als zijnde voornaamste kenmerk van het leven dat van haar afgleed en geen houvast meer zocht. Ze dacht er niet zozeer aan wát ze zou melden, dat wist ze tenslotte maar al te goed, het was over de juiste formulering dat ze nog twijfels leed.

Dat ene typische elementje waarmee ze haar tweeëntachtig jaren omvattende bestaan zou samenvatten, was dat honden steeds haar gezelschap hadden uitverkozen. Er moest iets in haar karakter gelegen hebben, en dit reeds sinds haar prille jeugd, wat maakte dat honden zich geborgen voelden in haar nabijheid. Als kind werd ze vaak besnuffeld door loslopende viervoeters, die meteen ook om een aai bedelden en haar pootjes gaven zoals het die dieren door bespottelijke mensen was aangeleerd. Ook verstandiger rassen die erom bekendstaan kinderen te wantrouwen herkenden in haar geuren datgene wat honden ertoe doet besluiten te kwispelstaarten, en zelfs zij die waren afgericht om

schuimbekkend te reageren op iedere vreemdeling verloren hun xenofobe gedragingen in haar buurt. 's Zomers, wanneer vele vakantiegangers zich gemakshalve aan de kant van de weg van hun huisdier ontteden, trof ze de ene uitgehongerde hond na de andere, en zij had ze als kind allemaal mee naar huis willen nemen, als ze daar maar niet op een moeder was gestoten die ondraaglijke octaven bij elkander schreeuwde wanneer ze nog maar aan honden dácht. Het enige wat haar moeder haar ooit had toegestaan, was de jeugdige en eerder meisjesachtige toewijding voor een steenrat, steenratje, en ook daar moet worden gezegd dat mamalief waarschijnlijk een hartinfarct zou hebben gekregen indien het beest één keer uit zijn kooi zou zijn ontsnapt. Laat staan dat zo'n moeder het jonge leed begreep van een kind dat een kuiltje in het achtertuintje graaft waarin een sigarenkist of schoenendoos wordt neergelaten na de laatste zalving die alleen kinderen de dode dieren toedienen.

Haar ouderlijk huis had Mevrouw Verona niet meer gezien sinds haar moeder zelf was neergelaten in de goedertieren aarde, toen het werd verkocht aan mensen die geen interesse toonden voor de geschiedenis van hun nieuwe woonst. Maar gesteld dat ze nog één keer naar de aren van haar kinderjaren zou zijn teruggekeerd om aan een nostalgische behoefte te voldoen, dan zou ze door de tuin gewandeld zijn waarvan ze wist dat die door een klein dierenkerkhof onderkelderd was. Weinig waarschijnlijk dat er van de talloze rattenkadavertjes nog iets zou zijn overgebleven, noch van de vogels die er terecht waren gekomen nadat ze een vetplek op het ven-

sterglas hadden achtergelaten, maar zij zou zich met een beetje inspanning nog herinnerd hebben welk dier onder welke struik de slaap der slapen sliep. En ze zou zich de afzonderlijke namen van al die beestjes hebben herinnerd bovendien: Mimi, Snoepie, Wolletje, Boulle, Bill, Dolly, of wat zijn de namen die meisjes van dertien aan hun troetels geven en waarover zij zich later ten onrechte zouden durven schamen.

Toch moeten wij in het geval van Mevrouw Verona het onderscheid bewaken tussen een wel vaker voorkomende dierenliefde, en de daarnet genoemde volgzzaamheid die ze haar hele leven lang had genoten van honden. Al is het nog de vraag of ‘genoten’ hier het juiste woord kan zijn. De dakloze stumpers die ze koppig naar huis bleef brengen (weer mis: ze *bracht* ze niet, de honden volgden haar gewoon) bezorgde ze na de voor spelbare hysterie-uitval van haar moeder aan het asiel in het besef dat gevangenschap daar de prijs was voor een gevulde maag, en in de schamele hoop dat de dieren alsnog geadopteerd zouden worden door verstandige bazen. Dat laatste is bij manier van spreken, want het is geweten dat het geen enkele zin heeft een hond te kopen of te adopteren om zich de eigenaar van dat dier te mogen noemen, het is altijd de hond die zelf kiest voor zijn baas, al moet hij er desnoods lange dagmarsen voor afleggen en het geduld opbrengen te wachten tot de regen roest brengt op zijn ketting.

Wanneer Mevrouw Verona zich er voor het eerst van bewust werd dat ze meer dan normaal honden aantrok is moeilijk te zeggen, maar ze was ongeveer twintig toen ze zelfstandig haar eerste reizen maakte en vast-

stelde dat ze ook in het buitenland deze eigenaardigheid bewaarde. Natuurlijk, velen laten zich de eenvoudige vriendschap die ze zomaar krijgen van een hond bijzonder welgevallen, men vindt het vaak een eer wanneer zo'n dier zichzelf als vertrouweling komt aanbieden, maar makkelijk is anders.

Zo was het haar ooit tijdens een trektocht in Portugal overvallen dat ze ineens een schapershond als *compagnon de route* kreeg. Het dier vroeg niets, het liep gewoon met haar mee, dagen na elkaar, in en over de milde heuvels rond Coimbra. Waar zij haar haringen kromsloeg op de harde ondergrond legde het dier zich 's avonds te slapen, buiten de tent, en 's ochtends ging hij doodgewoon opnieuw haars weegs na zijn voorste poten te hebben gestrekt en zijn cariëtische tanden van gele druipsteen te hebben getoond tijdens een oeroude geeuw. Aanstalten om een portie van haar maaltijden op te eisen maakte hij niet. En zij gaf hem ook niets, in de hoop dat hij alsnog terug zou keren naar vanwaar hij kwam. Aan plassen had hij genoeg, gelukkig lagen die er voldoende. Om uiteindelijk, weken en vele kilometers later, afgewezen te worden door een priemende vinger en een gespeelde kwaadheid die hij doorzag, op een boogscheut van de luchthaven van Porto, want hem mee naar huis nemen kon ze niet. Toen, en toen voor het eerst, liet hij haar zijn blafgeluid horen, en het ging door merg en been. Een povere, versleten blaf, waarmee hij ook geen schapen meer kon imponeren. Daarna draaide hij zich om, in alle eenzaamheid, hopen dat zijn bestemming zichzelf zou kenbaar maken.

Toen zij die koude februaridag aan de fabel dacht, lag er een andere hond aan Mevrouw Verona's voeten, een typische hoevehond die renaissanceschilders nog hadden vervloekt omdat de subtiele kleurschakeringen van zijn pels de nabootser op zijn beperkingen als Schepper wезen, en waarvan de kweek op grote schaal omstreeks het midden van de negentiende eeuw moet zijn gestopt. Een prachtdier met leiderscapaciteiten, een en al goedigheid, maar snel geneigd tot verveling. Toen ze hem in huis nam had ze nog getwijfeld, gezien haar leeftijd. Maar de vragen die men niet kan weerstaan worden nooit gesteld, zij liggen in de ogen, de melancholische ogen waarmee hij haar onderdanig had aangekeken en waarna zij had gezegd: 'Goed, kom binnen, je mag hier thuis zijn, maar je moet beseffen dat je mij zal overleven, dus hecht je niet te veel.'

Het uur waarin de hond zich een nieuwe chef zou moeten zoeken was nakend, en zijn legendarische zintuig zal hem vast onrustig hebben gemaakt. Maar voorlopig liet hij daarvan nog niets merken, lag hij op de kouder wordende voeten van Mevrouw Verona, die dacht: 'Dit is wat ik straks ga zeggen in het fabelrijk, dat ik mijn hele leven lang belangstelling van honden kreeg.' En ze bedacht dat haar beminde man, Meneer Pottenbakker, die haar in het rijk der fabelen was voorgaan, zeer waarschijnlijk net hetzelfde zou hebben gezegd tegen de hôteлиer des doods. Ook hij had zijn hele leven de honden aan zijn hielen. En uiteindelijk was er niets logischer dan dat Mevrouw Verona en Meneer Pottenbakker zouden worden herenigd in die schrikwekkende leegte genaamd De Overkant, het tart-

te alles van schoonheid indien zij elk in een ander hiernaalsgedeelte zouden worden ondergebracht.

Wanneer we er de stafkaart bij nemen en ons de hoogtelijnen van het dorp Oucwègne proberen te visualiseren, dan zou de reliëfstructuur een beginnend kaartenlezer doen denken aan een trechter, en een geroutineerde padvinder zou het houden bij een verzijp. Een put in de aardkorst, met veel geduld uitgeschuurd door een rivier. Want dat is wat rivieren lijken te doen: ze snijden de aarde in stukjes en nemen daar enkele miljarden jaren de tijd voor. De nabijheid van de rivier, een geringe bijbelkennis en een beetje dichterlijke vrijheid... meer hadden de oude kerkenbouwers niet nodig om het kerkje in de vallei op te dragen aan Johannes de Doper. Maar de kracht van het geloof heeft het nooit gewonnen van de spierkracht die nodig was om na de eucharistieviering weer huiswaarts één van de drie heuvels op te klim-

men. Op topdagen, bepaald door droog weer en minder gladde wegen, hief de curé zijn kelk gewijde beaujolais voor ten hoogste zes oude vrouwen met welgevormde kuiten de hoogte in, tijdens een belgerinkel dat men bij gebrek aan misdienaar erbij te fantaseren had.

Waar de vergissing vandaan komt dat men in kleine, agrarische gemeenschappen godsdienstiger zou zijn dan in de steden is moeilijk te achterhalen, maar misschien heeft de jarenlange massale reproductie van *Het Angelus* van Jean-François Millet daar een niet te onderschatten aandeel in. Kerkgangers waren in Oucwègne alleszins nauwelijks te vinden, tenzij de ronde gons van het brons in de klokkentoren de tijding van huwelijk of begrafenis over de vallei luidde. Zes praktiserende gelovigen, het hadden er zeven kunnen zijn zo wij hier niet iemand als Jean-Paul over het hoofd zagen, die weliswaar wekelijks zijn harige vingers in het wijwater dipte, maar uitsluitend de eucharistie bijwoonde om er de onvaste stemmen te begeleiden op zijn viool en zodoende kreeg waar het hem als vertolker van Bachs partita's zo schrijnend aan ontbrak: publiek. Uitgesloten is het natuurlijk niet dat iemand zo nu en dan in bed toch een paternoster bad, vooral dan de moeilijke slapers, gezien de narcotische effecten van een weesgegroet bekend zijn bij iedereen die als kind onder de dekens ooit vroom de vingers in elkander vlocht maar vaststelde dat het einde van een gebedenreeks het zelden van de dromen won. In ieder geval, ondanks andere aanwijzingen bleef curé Dubois, een scheutist met ongeneeslijk heimwee naar de tropen, de secularisering in dit onbejammerde stukje van de wereld wijten aan de fysieke in-